

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Europos Komisijos
Regioninės politikos Generaliniam direktoratui,
Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių
Generaliniam direktoratui

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA DĖL VEIKSMŲ PROGRAMŲ, ĮGYVENDINANČIŲ LIETUVOS 2007–2013 M. EUROPOS SĄJUNGOS STRUKTŪRINĖS PARAMOS PANAUDOJIMO STRATEGIJĄ KONVERGENCIJOS TIKSLUI ĮGYVENDINTI, VALDYMO IR KONTROLĖS SISTEMOS VEIKIMO BEI EUROPOS KOMISIJAI 2010 METAIS DEKLARUOTŲ IŠLAIDŲ

(METINĖ NUOMONĖ PAGAL TARYBOS REGLAMENTO (EB) Nr. 1083/2006 62 STRAIPSNĮ IR KOMISIJOS REGLAMENTO (EB) NR. 1828/2006 18 STRAIPSNĮ)

2011-12-20 Nr. 9-58

IŽANGA

Mes, toliau pasirašę, atstovaudami Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei¹, turėjome atlikti² Žmogiškųjų išteklių plėtros (CCI Nr. 2007LT051PO001), Ekonomikos augimo (CCI Nr. 2007LT161PO002), Sanglaudos skatinimo (CCI Nr. 2007LT161PO001) ir Techninės paramos (CCI Nr. 2007LT051PO002) veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistemos (toliau – VKS) veikimo auditą, kad pateiktume nuomonę, ar 2010 m. sausio 1 d. – 2010 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu (toliau – audituojamas laikotarpis) sistema veikė pakankamai efektyviai, kad būtų deramai užtikrinta, kad Europos Komisijai (EK) pateiktos išlaidų ataskaitos yra teisingos ir dėl to būtų deramai užtikrinta, kad pagrindiniai sandoriai yra teisėti ir teisingi.

Mes įsitikinę, kad mūsų atliktas auditas, išskyrus žemiau nurodytus apribojimus, teikia deramą pagrindą mūsų nuomonei pareikšti.

¹ Lietuvos Respublikos Seimo 2003-07-01 nutarimu Nr. IX-1667 Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei pavesta atlikti veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, audito institucijos funkcijas.

² Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 str. audito procedūros turi būti atliekamos 2010 m. liepos 1 d. – 2011 m. birželio 30 d. laikotarpiu.

AUDITO APIMTIS

Auditą pagal minėtų veiksmų programų audito strategiją³ buvo pavesta atlikti nuo 2010 m. liepos 1 d., jo rezultatai pateikti prie šios metinės nuomonės pridedamoje 2011 m. gruodžio 20 d. metinėje kontrolės ataskaitoje (toliau – Ataskaita), kaip nustatyta Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnio 1 dalies d) punkto i) papunktyje.

Audito apimtis buvo ribojama šių veiksmų:

1. Vidaus kontrolės testavimo metu nebuvo galimybės įvertinti Lietuvos mokslo tarybos sukurtų kontrolės priemonių, susijusių su vadovybės atliekamais tikrinimais⁴, taip pat iš dalies negalėjome įvertinti ir kitų EK gairėje „Dėl bendros metodologijos vertinant valdymo ir kontrolės sistemas šalyje narėje“⁵ nurodytų esminių reikalavimų⁶, nes audituojamuoju laikotarpiu institucijoje buvo vykdomos tik su projektų atranka susijusios procedūros. Audituojamu laikotarpiu EK deklaruotų išlaidų, susijusių su Lietuvos mokslo tarybos administruojama sritimi, nebuvo (žr. Ataskaitos 4.1.5 dalį, 19 psl.).
2. Detalaus testavimo metu nebuvo galimybės įvertinti:
 - a) pagal vykdomus projektus atliktų darbų bei suteiktų paslaugų realumo ir įgyvendinimo pagal projekto finansavimo ir administravimo sutartį⁷ tais atvejais, kai tikrintais mokėjimo prašymais EK buvo deklaruotos išlaidos, pagrįstos projekto vykdytojo turimomis ir apmokėtomis išankstinio apmokėjimo sąskaitomis, nes tokiais atvejais išlaidos nėra pagrįstos faktiškai atliktais darbais ar suteiktomis paslaugomis. Visose 2010 m. EK deklaruotose išlaidose šis apimties ribojimas sudarė ne mažiau kaip 224 517 932 Lt ir ne daugiau kaip 422 397 420 Lt, atrinktuose mokėjimo prašymuose – 101 305 430,74 Lt. (žr. Ataskaitos 5.4 dalį, 30 psl.);
 - b) projekto tikslų bei planuotų veiklų ir stebėsenos rodiklių⁸ pasiekimo tais atvejais, kai su tikrintais mokėjimo prašymais susiję projektai buvo nebaigti įgyvendinti, todėl jų stebėsenos rodikliai buvo dar nepasiekti arba jų

³ Veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007-2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, audito strategija, kuri buvo parengta pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 str. ir patvirtinta EK 2008-12-18.

⁴ Vadovaujančiajai institucijai skirtas 4 esminio reikalavimo „Pakankami vadovybės atliekami tikrinimai“.

⁵ Angl. *Guidance on a Common Methodology for the Assessment of Management and Control Systems in the Member States (2007-2013 Programming Period)*.

⁶ Vadovaujančiajai institucijai skirtas 2 esminio reikalavimo „Tinkamos veiksmų atrankos procedūros“, 3 esminio reikalavimo „Pakankama informacija ir gairių pateikimo paramos gavėjams strategija“, 5 esminio reikalavimo „Pakankama audito seka“, 6 esminio reikalavimo „Patikimos apskaitos, stebėsenos ir finansinių ataskaitų teikimo kompiuterinės sistemos“, 7 esminio reikalavimo „Reikalingi prevenciniai ir korekciniai veiksmai tuo atveju, kai audito metu nustatomos sisteminės klaidos“.

⁷ Kaip tai numatyta Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006, nustatančio R. 1083/2006 ir Europos Parlamento bei Tarybos reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl ERPF, įgyvendinimo taisykles, 16 str. 2 d. a) p.

⁸ Kaip tai numatyta Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006, nustatančio R. 1083/2006 ir Europos Parlamento bei Tarybos reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl ERPF, įgyvendinimo taisykles, 16 str. 2 d. a) p.

stebėsenos rodiklius planuota pasiekti per tam tikrą laikotarpį, kuris audito metu nebuvo pasibaigęs, todėl nebuvo galimybės įvertinti jų pasiekimo. Visose 2010 m. EK deklaruotose išlaidose šis apimties ribojimas sudarė 2 500 214 057 Lt, atrinktuose mokėjimo prašymuose – 461 137 779 Lt (žr. Ataskaitos 5.4 dalį, 30 psl.).

Atkreipiame dėmesį, kad šių mokėjimo prašymų atžvilgiu buvo atliktos visos kitos numatytos audito procedūros.

AUDITO METU NUSTATYTI DALYKAI

Vertindami VKS atitiktį Bendrijos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimams ir veikimą audituojamu laikotarpiu bei EK deklaruotas išlaidas, nustatėme, kad:

1. Audituojamu laikotarpiu buvo aktualios metinės kontrolės ataskaitose už 2008 m.⁹ ir už 2009 m.¹⁰ pateiktos ir iki 2010 m. gruodžio 31 d. neįgyvendintos rekomendacijos, susijusios su VKS atitiktimi Bendrijos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimams (žr. Ataskaitos 4.3 dalį, 27 psl.).
2. Įgyvendinančiųjų institucijų sukurtos ir taikomos kontrolės priemonės, susijusios su projektų vykdytojų atliktų viešųjų pirkimų vertinimu, neviseškai užtikrina tinkamą EK deklaruojamų išlaidų atitikties viešuosius pirkimus reglamentuojantiems teisės aktams tikrinimą (žr. Ataskaitos 4.2 dalies 5 – 10 lenteles¹¹, 22 – 25 psl.). Atitinkamai, vertinant EK deklaruotas išlaidas, mūsų audito metu nustatytos klaidos daugeliu atveju susijusios su viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nesilaikymu.
3. Vertindami EK deklaruotas išlaidas, nustatėme atvejus, kai buvo nesilaikyta viešųjų pirkimų principų, nacionalinių išlaidų tinkamumo taisyklių ar kitų nacionalinių teisės aktų nuostatų. Šie atvejai ir jų finansinė įtaka pateikiami Ataskaitos 5.5 dalyje, 31 psl. Atlikus klaidų vertinimą nustatyta, kad EK pateiktose išlaidų ataskaitose labiausiai tikėtina klaida yra 1,93 proc. (žr. Ataskaitos 5.6 dalį, 39 psl.). Dalis nustatytų atvejų¹² nebuvo įtraukiami į labiausiai tikėtinos klaidos skaičiavimą, nes jų finansinis poveikis EK deklaruotoms išlaidoms pasireikštų tik tuo atveju, jei nebūtų imtasi kitų rekomenduotų veiksmų nustatytiems neatitikimams ištaisyti.

⁹ Veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007-2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, išlaidų bei valdymo ir kontrolės sistemos veikimo 2008 metais valstybinio audito ataskaita (Metinė kontrolės ataskaita pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnį), 2009-12-24, Nr. FA-P-80-2-83.

¹⁰ Veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007-2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, išlaidų bei valdymo ir kontrolės sistemos veikimo 2009 metais valstybinio audito ataskaita (Metinė kontrolės ataskaita pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnį), 2010-12-23, Nr. FA-P-80-3-82.

¹¹ Pastebėjimai Nr. EX.46, Nr. EX.72, Nr. EX.39, Nr. EX.55, Nr. EX.33, Nr. EX.80.

¹² Žr. Ataskaitos 5.5 dalies 17 lentelės (33 psl.) pastebėjimus Nr. EX.174, Nr. EX.226, 19 lentelės (36 psl.) pastebėjimą Nr. EX.199 ir 21 lentelės (38 psl.) pastebėjimą Nr. EX.168.

VKS institucijos parengė šio audito metu teiktų rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planus, kurie pateikiami Ataskaitos prieduose.

SĄLYGINĖ NUOMONĖ

Mūsų nuomone, audituojamu laikotarpiu Žmogiškųjų išteklių plėtros (CCI Nr. 2007LT051PO001), Ekonomikos augimo (CCI Nr. 2007LT161PO002), Sanglaudos skatinimo (CCI Nr. 2007LT161PO001) ir Techninės paramos (CCI Nr. 2007LT051PO002) veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistema atitiko reikalavimus, taikytinus pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 58–62 straipsnius ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 3 skirsnį, ir veikė efektyviai, todėl gali deramai užtikrinti, kad Europos Komisijai pateiktos išlaidų ataskaitos yra teisingos ir dėl to yra deramai užtikrinta, kad pagrindiniai sandoriai yra teisėti ir teisingi, išskyrus apimties apribojimus ir audito metu nustatytus dalykus, išvardintus ankstesnėse pastraipose.

DALYKO PABRĖŽIMAS

Mes atkreipiame dėmesį, kad Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos yra pradėjusi ikiteisminius tyrimus dėl trisdešimt septynių projektų, finansuojamų iš 2007–2013 m. laikotarpio ES struktūrinės paramos pagal konvergencijos tikslą (žr. Ataskaitos 8.1 dalį, 45 psl.). Ikiteisminiai tyrimai nebaigti, todėl nėra galimybės įvertinti jų baigties įtakos šių projektų deklaruotų EK išlaidų tinkamumui. Šis dalykas nedaro įtakos mūsų teikiamai nuomonei.

8-ojo audito departamento
direktorius

Arūnas Dulkys

8-ojo audito departamento
vyriausioji valstybinė auditorė

Emilija Jasaitienė